

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће Правног факултета у Новом Саду, 16.10.2017. године. 2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: <ol style="list-style-type: none"> 1. проф. др Снежана Бркић, редовни професор, Кривичноправна уже научна област, 22.6.2011. године, Правни факултет у Новом Саду, председник Комисије; 2. проф. др Драгиша Дракић, редовни професор, Кривичноправна уже научна област, 13.4.2017. године, Правни факултет у Новом Саду, члан Комисије и ментор; 3. проф. др Игор Вуковић, ванредни професор, Кривичноправна уже научна област, 8.10.2013. године, Правни факултет у Београду, члан Комисије;
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Име, име једног родитеља, презиме: Никола (Раденко) Вуковић 2. Датум рођења, општина, држава: 9.8.1988. године, Нови Сад, Република Србија 3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Правни факултет у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду, дипломске академске студије – мастер (Општи смер), дипломирани правник - мастер 4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2012. година, Докторске студије – Јавно право 5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: 6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Правна заблуда у кривичном праву
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.</p> <p>Докторска дисертација кандидата Николе Вуковића написана је на 476 страница А4 формата, ћиричним писмом, фонтом 12, Times New Roman, са 1869 референци. У техничком смислу дисертација је у потпуности урађена у складу са важећим универзитетским стандардима. Садржи кључну документацијску информацију и сажетак на српском и енглеском језику.</p>

1.	УВОД	1
2.	ОПШТА РАЗМАТРАЊА КОЈА „ПРЕТХОДЕ“ ПОЈАВИ ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ	14
	2.1. Хиперкриминализација и ограничење слободe	14
	2.1.1. Уводне напомене о хиперкриминализацији	14
	2.1.2. Конкретни бројеви или када је све постало забрањено	16
	2.1.2.1. И тако је створено друштво кажњеника- последице	21
	2.1.3. Пар напомена о томе зашто би кривично право требало да буде <i>ultima ratio</i>	25
	2.2. Неједнака опасност понашања која су прописана као кривична дела	29
3.	ПОЈАМ И РАЗВОЈ КРИВИЦЕ	33
	3.1. Кривица- искључиви услов да кривично право оствари циљ; излагање о слободи воље	33
	3.2. Психолошке теорије кривице	43
	3.3. Нормативне теорије кривице	47
	3.4. Основи искључења кривице и извињавајући основи	52
	3.4.1. Основи искључења кривице	53
	3.4.2. Основи извињавања (извињавајући основи – <i>Entschuldigungsgründe</i>)	54
4.	ПОЈАМ ЗАБЛУДЕ	57
	4.1. Битност (релевантност) заблуде	62
	4.1.1. Неки примери (не)битности заблуде	63
5.	ПОЈАМ И РАЗВОЈ ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ	64
	5.1. Садржај свести о забрањености дела	66
	5.1.1. О појму свести	66
	5.1.2. Шта чини свест о забрањености дела	67
	5.1.3. Различита мишљења у теорији кривичног права – шта је садржај свести о забрањености дела и када постоји – допуњена нашим коментарима и закључцима	70
	5.1.4. Судска пракса - предмет свести о забрањености дела	86
	5.2. Дељивост свести о противправности	87
	5.3. Условљена свест о противправности	89
	5.4. Вештачење могућности да се има свест о забрањености или зашто	

је ова компонента кривице за суд небитна/“измишљена“	93
5.5. Појам правне заблуде	98
5.6. Историјски развој правне заблуде у Србији	105
5.7. Заступљеност радова о правној заблуди	108
6. МЕСТО СВЕСТИ О ЗАБРАЊЕНОСТИ ДЕЛА У ОПШТЕМ ПОЈМУ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	106
6.1. Теорија умишљаја (строга и ограничена)	109
6.2. Теорија кривице (строга и ограничене)	114
6.3. Област важења теорије кривице и теорије умишљаја	118
6.4. Теорија о негативним обележјима бића кривичног дела	119
7. ВРСТЕ ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ	122
7.1. Директна правна заблуда – појам	122
7.1.1. <i>Врсте директне правне заблуде</i>	123
7.1.1.1. <i>Права заблуда о важењу</i>	128
7.1.1.1.1. <i>Да ли је Gültigkeitsirrtum заправо дупла заблуда?</i>	131
7.1.1.2. <i>Неправа заблуда о важењу</i>	134
7.1.1.2.1. <i>Разграничење посебне врсте стварне заблуде и неправне заблуде о важењу</i>	136
7.1.1.3. <i>Заблуда о тумачењу</i>	137
7.2. Индиректна правна заблуда	142
7.2.1. <i>О називу „ове врсте правне заблуде“</i>	142
7.2.2. <i>О појму индиректне правне заблуде</i>	144
7.2.3. <i>Заблуда о границама основа искључења противправности</i>	148
7.2.4. <i>Заблуда о постојању правом непризнатог основа искључења противправности</i>	155
7.3. Дупла правна заблуда	160
7.3.1. <i>Комбинација стварне заблуде у ширем смислу и индиректне правне заблуде (Erlaubnistatbestandsirrtum и Erlaubnisirrtum)</i>	160
7.3.2. <i>Дупла правна заблуда</i>	164
7.4. Кривичноправна и ванкривичноправна правна заблуда – Поступање Царевинског суда у Немачкој	166
7.4.1. <i>Редефинисање учења Царевинског суда Немачке – пар цртица Ингеборг Пупе</i>	170

7.5. Обрнута правна заблуда (путативни деликт)	173
7.5.1. Појавни облици обрнуте правне заблуде	177
7.5.1.1. „Лажна“ индиректна правна заблуда о постојању дела малог значаја и путативни деликт или зашто путативни деликт није увек обрнута правна заблуда	183
7.5.2. Разликовање обрнуте правне и обрнуте стварне заблуде (неподобног покушаја)	185
8. ПРАВНА ЗАБЛУДА И ПРОТИВПРАВНОСТ КАО ОБЕЛЕЖЈЕ БИЋА КРИВИЧНОГ ДЕЛА	186
8.1. Противправност и други њени називи из бића кривичног дела	186
8.2. Нема свести о противправности – нема ни умишљаја; или прича о противправности као општем или посебном обележју дела	189
9. ОТКЛОЊИВОСТ ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ	203
9.1. Објективни и субјективни критеријум отклоњивости - постоје ли или смо их измислили	203
9.1.1. Зашто је „дужност“ сувишна и на који начин она постоји	209
9.2. Отклоњивост правне заблуде – општа разматрања у светлу критеријума отклоњивости	210
9.3. Средства за отклањање правне заблуде	216
9.3.1. Конкретни примери – када је правна заблуда (не)отклоњива- допуњени нашим коментарима	222
10. БЛАНКЕТНА КРИВИЧНА ДЕЛА И ПРАВНА ЗАБЛУДА	248
10.1. Уопште о бланкетним кривичним делима	248
11. ДЕЈСТВО ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ – НЕКЕ ОПШТЕ ОДРЕДНИЦЕ	259
11.1. Дејство отклоњиве правне заблуде	259
11.2. Дејство неотклоњиве правне заблуде	262
12. ПОЈАМ СТВАРНЕ ЗАБЛУДЕ.....	266
12.1. Стварна заблуда у ужем смислу	267
12.1.1. Заблуда у односу на привилегујуће и квалификаторне околности	269
12.2. Стварна заблуда у ширем смислу	275

12.2.1. Erlaubnistatbestandsirrtum	278
13.2.1.1. Hells Angels-Fall – Савезни суд Немачке пресуда 2 StR 375/11 од 2.11.2011. године	282
12.2.2. Стварна заблуда у ширем смислу није „само“ заблуда о постојању већ и непостојању чињеничних околности/ претпоставки - Нова дефиниција ове заблуде	283
12.2.3. Општа питања о дејству стварне заблуде у ширем смислу	285
12.2.3.1. Посебно о дејству стварне заблуде у ширем смислу	287
13. ЗАБЛУДА О ИЗВИЊАВАЈУЋИМ ОСНОВИМА	289
14. ОДРЕЂЕНИ СЛУЧАЈЕВИ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ – ИНСТИТУТ ПРАВНЕ ЗАБЛУДЕ И НЕЗНАЊЕ ПРАВА УОПШТЕ; МОГУЋЕ ПРАВНЕ СИТУАЦИЈЕ ДО КОЈИХ МОЖЕ ДОЋИ	291
14.1. Случај Курта Борма (<i>Kurt Walter Werner Borm</i>) – Учествовање у масовним убиствима - лекар и системско убијање „неизлечиво“ болесних пацијената	292
14.2. <i>Mauerschützenprozesse</i>	293
14.3. Случај убиства из части – индиректна правна заблуда	303
14.4. Случај печурки са псилоцибином или размере надреалног у могућности сазнавања права	304
14.5. Имагинарни случај – производња канабиса и давање на употребу тешко оболелом члану породице	308
14.5.1. Пресуда Вишег суда у Новом Саду К. бр. 136/13 од 3.10.2013. године (неовлашћена производња опојних дрога из чл. 246 ст. 1 КЗ Србије)	313
14.6. Кривично дело из чл. 57 Закона о девизном пословању	318
14.7. Кривично дело фалсификовање новца из чл. 223 ст. 4 КЗС	321
14.8. Кривично дело ометање правде из чл. 336 б ст. 2 КЗС	322
14.9. Кривично дело повреда тајности поступка из чл. 337 ст 1 КЗС	325
14.10. Кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст. 4 КЗ – или, суочавање са казном затвора од две до десет година	326
14.11. Кривично дело утаја из чл. 207 ст. 5 КЗС	328
14.12. Низ прекршаја – функционери не пријављују имовину – Закон о Агенцији за борбу против корупције	329

14.13.	Случај – Heien v. North Carolina – Врховни суд САД – одлука од 15.12.2014. године - за кога важи ignorantia iuris посет и њени домети	335
14.14.	Зашто би судској пракси (у Србији) можда требало ово штиво – одређена резонавања судова (и судија) о правној заблуди	343
15.	ДОПУНА – ЛИСТА ПРОПИСА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ БЛАНКЕТНЕ НОРМЕ И СПОРЕДНО КРИВИЧНО ЗАКОНОДАВСТВО	361
	15.1. Прописи у којима се налазе бланкетне норме	361
	15.2. Споредно кривично законодавство	397
16.	ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	407
17.	ЛИТЕРАТУРА	437

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводу рада кандидат представља основне црте које су довеле до опредељења за истраживање о институту правне заблуде. Препознати су проблеми хипертрофије кривичног права те његових неоправдано учесталих измена као и бланкетизације. Примећено је да такво стање необично погодује актуелизацији разматрања правне заблуде у кривичном праву. Међутим, исто тако је указано да судска пракса у Републици Србији, упркос таквој, тешко контролисаној инвазивности кривичног права, извесно не детектује овај институт. Увод даље обухвата кратко излагање о структури и циљевима дисертације.

Након увода прелази се на појам и развој кривице као централног института кривичног права. Кандидат чини осврт на слободу воље као полазишну тачку института кривице. Затим излаже психолошке и нормативне теорије кривице. Уводни део о кривици завршава указивањем на разликовање основа искључења кривице и основа извињавања.

Главни део рада започиње насловом о појму и развоју правне заблуде као и места свести о забрањености дела у општем појму кривичног дела. Кандидат у циљу одређивања појма правне заблуде анализира прилично детаљно „супротни пол“ овог института – свест о забрањености дела. Ова анализа на свеобухватан начин одговара на питања шта чини садржину свести о забрањености дела, затим испитује могућност дељивости и условљености ове свести, као и вештачења њеног постојања. Предлог за вештачење могућности постојања свести о забрањености дела профилише се као необично оригиналан приступ овој проблематици. Посебан осврт учињен је на место свести о забрањености дела у општем појму кривичног дела кроз призму теорија умишљаја и кривице. Кандидат је такође презентовао низ различитих мишљења у теорији кривичног права о питању садржаја свести о забрањености дела за која је понудио одговарајуће коментаре који су необично допринели убедљивости аргументације кандидата на овом пољу. Приказан је такође и историјски развој института правне заблуде у Србији.

Следећи део рада обухвата анализу о врстама правне заблуде и одређивање сваке од њих. Тако кандидат упућује на основну поделу на директну и индиректну правну заблуду. Као својеврсне допунске модалитете прве, гради даљу диференцијацију на праву и неправу заблуду о важењу и заблуду о тумачењу. У погледу индиректне излаже разликовање о заблуди о границама и постојању правом непризнатог основа искључења противправности. Посебна пажња посвећена је анализирању дупле правне заблуде и питању оправданости овог назива имајући у виду дејство како дуплих тако и вишеструких заблуда. Овај део се завршава подсећањем на поделу правне заблуде на кривичноправну и ванкривичноправну коју је правио Царевински суд у Немачкој, те излагањем о обрнутој правној заблуди.

Део дисертације о противправности као обележју бића кривичног дела истиче се оригиналношћу приступа и ванредном практичном значају. Наиме, кандидат подсећа на поделу противправности као општег и посебног обележја кривичног дела и упућује на чињеницу да низ кривичних дела изричито у својим законским описима садржи обележје противправности, које пак може да се јави и под другим називима. Кандидат у кривичном законодавству Србије открива преко двадесет назива за противправност у законским описима кривичних дела. Значај откривања скривених противправности види у успостављању стварне заблуде која ће искључити умишљај без обзира на отклоњивост заблуде.

Наредни део тиче се отклоњивости правне заблуде које питање кандидат процењује као прворазредну проблематику подручја кривице. Кандидат је у овом поглављу истакао основне одреднице објективног и субјективног критеријума отклоњивости правне заблуде. Посебан допринос завређује образложење о сувишности „дужности“ као оличења објективног критеријума, коју кандидат види укоренењу у „могућност“, а само подвајање објективног и субјективног критеријума види као излишно. Део о конкретним примерима о отклоњивости правне заблуде из праксе Савезног суда и Савезног уставног суда СР Немачке допуњен образложеном аргументацијом и коментарима кандидата заслужује посебну похвалу.

Следи део о утицају бланкетних кривичних дела на правну заблуду, који се показује као посебно актуелан имајући у виду да кандидат указује на податак да близу 68% свих кривичних дела садрже бар један облик који има један или више појмова чије значење је одређено у неком другом пропису. С тим у вези кандидат прави разлику на две групе бланкетних кривичних дела и анализира однос стварне и правне заблуде на овом пољу.

Завршна поглавља у дисертацији обухватају излагања о дејству отклоњиве и неотклоњиве правне заблуде у Србији, Немачкој, Аустрији, Швајцарској и другим земљама, као и посебна поглавља о стварној заблуди, посебно оној у ширем смислу, те одређеним специфичностима у погледу ове заблуде у немачком праву. Одвојен наслов кандидат је посветио и заблуди о извињавајућим основима. Рад обухвата још и приказ случајева из судске праксе, стварних, као и оних до којих врло лако може доћи; као и допуну у виду листе прописа у којима се налазе бланкетне норме и споредно кривично законодавство.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Вуковић Никола, Изузеће судије и други процесноправни проблеми у примени условног отпуста, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 2/2016, стр. 171 – 199, ISSN 0003-2565;
2. Вуковић Никола, Одређена питања стварне и правне заблуде, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 1/2014, стр. 445 – 471, ISSN 0550-2179;
3. Вуковић Никола, Предикатно кривично дело и прање новца, *Crimen*, бр. 1/2015, стр. 81 – 91, ISSN 2217-219X ;
4. Вуковић Никола, Зашто су одређене одредбе о ванредним правним лековима у Закону о прекршајима неупотребљиве – пример повреде права на одбрану, *Crimen*, бр. 2/2016, стр. 178 - 191, ISSN 2217-219X ;

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У дисертацији се указује на хиперкриминализацију и учесталост измена кривичних закона као на подлогу која актуелизује истраживање о правној заблуди и закључује се да постојећи однос према овом правном институту опасно нагиње кршењу начела кривице. Кандидат упозорава на последице које би релативизација начела кривице, основног начела кривичног права, могла имати по ову грану права у будућности. Умањење значаја кривице тежи да доведе у питање и саму потребу кривичног правосуђа. На истом трагу кандидат закључује да је (поштовање) кривице искључиви услов да кривично право оствари свој циљ.

Надаље, кандидат је препознао опасност за слободу човека и уопште за систем кривичног права у готово незаустављивој бланкетизацији кривичног права. Тако, кандидат долази до списка од 172 прописа на која упућују облици кривичних дела из како основног тако и секундарног кривичног законодавства. Закључак на том пољу манифестује се у указивању на опасност окакве номотехнике која онемогућава адресате да се упознају са дозвољеношћу свог понашања ни након прилежног истраживања и саветовања код лица из струке. Овакво стање прети да доведе до отежавања не само свакодневног живота обичних грађана, него и отежавања функционисања пословне сфере датог друштва, до које доводи правна неизвесност и трошење ресурса, а посебно времена на истраживања/распитивања о дозвољености одређеног поступања, у доба у којем је ефикасност један од кључних предуслова за успех. Другим речима, кандидат је указао да грађани, на основу увида у огроман број кривичних дела не могу да сазнају да ли је понашање које намеравају да предузму забрањено или није.

Кандидат је у обради питања о супротном полу правне заблуде – свести о забрањености дела детектовао постојање осам могућих скупова садржаја свести о забрањености коју Кривични законик

Србије профилише као трећу компоненту кривице. Закључио је да нису у питању изоловани скупови већ да нека од правила понашања појединих скупова чине унију скупова са правилима других скупова, а нека чине пресек скупова, при чему су скупови неких правила уједно подскупови скупова друге врсте правила понашања. Кандидат је, у даљој анализи свести о забрањености, закључио да не постоје сметње да се могућност постојања ове свести вештачи у кривичном поступку, те да такво поступање може помоћи њеном „откривању“ од стране судске праксе.

Затим, кандидат је посебно истакао да противправност, уколико се појављује у законском опису кривичног дела, треба да се посматра као посебно обележје, а не као опште обележје дела. Другим речима, то значи, да код таквих кривичних дела учинилац мора увек да има актуелну свест о противправности дела да би се могло утврдити постојање умишљаја. Изричито уношење противправности у биће кривичног дела чини од ње посебно обележје дела које мора бити обухваћено умишљајем. Ако пак није, умишљај је искључен, а питање отклоњивости, односно да ли је учинилац могао бити свестан те противправности се поставља изузетно, и то на нивоу нехата. Кандидат је закључио да прихватање могућности да противправност, која се изричито појављује у законском опису дела, не мора да буде посебно обележје дела него и опште обележје дела, води арбитрности и тиме и правној неједнакости и несигурности. Наиме, као критеријуми разликовања да ли је у питању опште или посебно обележје противправности профилисани су: учесталост да дође до примене основа искључења противправности и околност да се (обележје противправности) односи на радњу кривичног дела. Закључује да је свака противправност из законског описа кривичног дела посебно обележје дела.

Следећи закључак тиче се демистификације могућег поља примене института правне заблуде. Наиме, кандидат је показао да се у правној заблуди може наћи дословно свако без обзира на образовање и друге личне карактеристике. Ово се посебно види из поглавља о отклоњивости правне заблуде, где је изложен низ схватања о томе када је заблуда (не)отклоњива из чега се несумњиво могло утврдити да ни лица/државни органи која су уско специјализована за одређену правну област не могу увек да одговоре на питање да ли је одређено понашање забрањено. Тако је презентована (не)отклоњивост заблуде заснована на схватањима виших судова, тужилаштва, адвоката, полиције, савезних министарстава, правних служби у привредним друштвима и лекара.

Надаље, кандидат је закључио да је подела критеријума отклоњивости правне заблуде на објективни и субјективни излишна, те да се заправо ради о „могућности“ избегавања правне заблуде у коју је укореењена „дужност“. Кандидат је наиме „дужност“ лоцирао и видео јој поље деловања у „могућности“. Другим речима, истакао је да „дужност“ може деловати само на пољу „могућности“, а не и ван њега.

Кандидат је посебну пажњу посветио и проблематици правне заблуде те њеног односа са стварном заблудом код бланкетних кривичних дела. Тако је сва бланкетна дела поделио у две велике групе. Прва група директно упућује на одређене или неодређене прописе, а друга садржи конкретни појам чија је садржина уређена у другом пропису. Закључио је да код прве групе дела, у битном, потпуно непознавање бланкета води у искључење умишљаја, док се код друге групе за постојање умишљаја не захтева тачно правно значење одређеног појма, већ само „упоредно вредновање на лаичкој равни“. Међутим, кандидат је попут неких аутора цитираних у раду, такође приметио недовољност критеријума „паралелног вредновања у лаичкој сфери“, посебно када се има у виду компликованост израза који се користе за означавање чињеничних конструкција иза нормативних обележја дела.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Начин приказ а и тумачења резултата истраживања је у сваком погледу позитиван.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

5. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави.

6. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе.

7. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Кандидат је у раду изложио свеобухватно истраживање о институту правне заблуде у кривичном праву. Постојеће стање у науци и пракси из области кривичног права несумњиво је захтевало темељну разраду института чије се присуство услед низа фактора на које је кандидат указао у раду више није смело избегавати, а да се при томе не доведе у питање концепт кривичног права заснованог на кривици. И управо је ова одредница идеја коју кандидат представља као руководећу мисао кроз предузето истраживање. Дисертација кандидата представља значајан допринос за разумевање, како се оправдано закључује из рада кандидата, неслућених потенцијала које институт правне заблуде поседује у призми савремених тенденција у кривичном праву. Разматрања о противправности као општем и посебном обележју дела те откривање више од двадесет скривених назива за противправност у законским описима кривичних дела и повезивање тих питања са проблематиком разграничења стварне од правне заблуде, а све ово у контексту „јачег“ дејства стварне заблуде кроз елиминисање испитивања отклоњивости за уклањање умишљаја, профилише истраживања кандидата као изузетно значајна и пре свега практично корисна. Датим смерницама кандидат као да подсећа судове на необично и готово неодговорно занемаривање института који је најуже повезан са принципом кривице, те можда и на одређене двоструке стандарде у поступању. Битан допринос представља свакако и поглавље о отклоњивости правне заблуде, ком питању је наука кривичног права у Србији до сада посвећивала више него скромну пажњу, а о судској пракси да и не говоримо. Наиме, кандидат је понудио другачију концепцију критеријума отклоњивости правне заблуде те је указао на излишност поделе на објективни и субјективни критеријум отклоњивости. У раду несумњиво наилазимо на својеврсно упутство за поступање судовима приликом истраживања о правној заблуди у кривичном поступку. Кандидат је на десетинама примера из поступања највиших судова СР Немачке показао колико је заправо проблематика испитивања отклоњивости ове заблуде сложена и захтева мултифункционални приступ. На том трагу, посебан допринос огледа се у демистификацији предрасуде да се правна заблуда може „догодити“ само лицима која нису стекла одређени ниво образовања. Напротив, основано је указано да констелација односа у савременом кривичном праву, а посебно пут којим се креће ова грана права „прети“ да у магнетно поље правне заблуде „увуче“ и специјалисте за одређене области права и друштва. Тако смо видели да савети адвоката о правном питању, лекара о медицинско–правном питању, министарства за привреду о привредноправном питању, затим ставови виших судова о одређеним правним питањима, тужилаштва и полиције о забрањености радњи, некада не морају да се поклапају са исправним или „новим“ ставовима, а да се при томе прописи нису мењали. Кандидат је све ове појаве анализирао како би отклонио предрасуде о лимитираним дOMETИМА правне заблуде. Питања која је кандидат постављао током рада и аргументоване одговоре које је нудио несумњиво имају велики потенцијал да направе значајне преокрете у разматрању правне заблуде у кривичним поступцима.

Још један исцрпан допринос који је кандидат учинио јесте свакако препознавање све јаче бланкетизације кривичног права и истраживање о проценту кривичних дела чији најмање један облик садржи један или више појмова чије значење је одређено у неком другом пропису. Тако кандидат излаже списак од 172 прописа на која упућују бланкетна кривична дела, те истиче да наведени списак свакако није коначан. Кандидат је на оригиналан начин анализирао колико је тешко уопште и утврдити назив прописа на који бланкетно кривично дело упућује, а камоли пронаћи га или пак разумети га. И на пољу бланкетних кривичних дела препознао је потешкоће око диференцирања стварне и правне заблуде, за које је понудио прихватљива решења.

На крају, указујемо да од 1. октобра 2017. године на Универзитету у Новом Саду постоји обавеза да се све докторске дисертације пре стављања на увид јавности провере кроз програм iThenticate у циљу откривања плагијаризма. У том смислу извршена је провера докторске дисертације *Правна заблуда у кривичном праву* кандидата Николе Вуковића. Провером је утврђено 7% поклапања текста у докторској дисертацији са текстовима доступним у бази података iThenticate. Такав резултат сам по себи представља изузетан и оригиналан допринос науци, нарочито ако се узме у обзир да су из провере искључени само цитирани делови текста, док су уобичајени изрази у кривичном праву, бројеви службеног гласника, подаци из кључне документације која је саставни део докторске дисертације, подаци са насловне стране и сл. подаци, речи и изрази који се неминовно понављају у свакој докторској дисертацији остали као предмет провере и тако увећали проценат сличности

Због свега наведеног, сматрамо да дисертација „Правна заблуда у кривичном праву“ кандидата Николе Вуковића, представља значајан допринос науци кривичног права, те да може бити од велике користи за судску праксу.

8. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Дисертација нема недостатака.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

да се докторска дисертација „Правна заблуда у кривичном праву“ прихвати, а кандидату Николи Вуковићу одобри јавна одбрана.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Снежана Бркић,
редовни професор

Проф. др Драгиша Дракић,
редовни професор

Проф. др Игор Вуковић,
ванредни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.